گفت و گو با جلال تجنگی درباره نمایش «درجمعیت گم شد»

معادله سرنوشت

اقتباس از شعر در ادبیات نمایشی جهان رایج است، اما یکی از دشوارترین ایده های تئاتری برای پرداخت دراماتیک به شمار می رود. عموماً برخی از شاعران شهیر از جمله فدریکو گارسیالورکا، ولادیمیر مایاکوفسکی و... شاعر درام نویس بوده اند، اما گاهی برخی از اشعار آنها کارکرد نمایشی ندارد. جلال تجنگی نویسنده و کارگردان، این بار از روی شعر معاصر عرب درامی نوشته و به همراه سعید هاشمی پور طی روزهای گذشته آن را اجرا کرد، اجرایی که در بسیاری از موارد با واکنش منتقدان ادبی و تئاتری روبه رو شد. جلال تجنگی در گفت وگو با خبرنگار ما از این فراز و فرودها می گوید.

صحنه از نمایش در جمعیت گم شد

[الهام نداف]

■ آقای تجنگی! چرا کار اقتباسی آن هم از یک شاعر عرب؟

شرایط این کار برای من پیش آمد.

دو خوانسده عرب دو شعر از نزار قبانی را خوانده بودند و من این قطعه موسیقی را شنیدم. البته هر کدام در دو زمان و شرایط متفاوت به دستم رسید اما به این نتیجه رسیدم که این دو شعر قابلیت نمایشنامه شدن را دارد. راوی یکی از این اشعار مرد و راوی دیگری یک زن است. هسته مرکزی این دو شعر هم عدم ارتباط است.

■ اما شعر یک فرازبان است و معمولاً قابلیت به نمایش درآمدن را ندارد...

اگر برای نوشتن نمایشنامه فرآیندی را طی کنیم این کار امکانپذیر است. این فرآیند تبدیل دو شعر به دو اثر دراماتیک است و خیلی در بند شعر نمی ماند. یکی از فرآیندها این است ما کافه چی را به عنوان نفر سوم در یک فضای جدیدی مثل کافه خلق کردیم. زن و مرد در شعر وجود دارند اما ما به این نتیجه رسیدیم که شعر پایه اساسی ندارد که داستان براساس آن شکل بگیرد و همین طور یک مکانی که وقایع در آن اتفاق بیفتد. پس آمدیم و به این کار مکان دادیم و شخصیت سومی هم وارد کردیم.

■ منظور من این است که زبان در این نمایشنامه افت کرده است.

خب طبیعی است، اقتضائات زبان دراماتیک ایجاب می کند که فقط آنچه در شعر داریم را به کار نبریم.

■ اما این دو شعر قابلیت بسط و گسترش نداشت، ما از یک جایی می افتیم روی دور تکرار و هرچه به پایان نمایش نزدیکتر می شویم گستره کلمات بازیگران محدودتر می شود.

این که دایره واژگان در خیلی وقت ها تکراری است به خاطر خودگویی ها و غلبه تردیدها بر مرد و زن و کاملاً خودآگاه است. در طول نمایش عملی انجام نمی گیرد. تمایل به عمل است اما انجام نمی گیرد مخصوصاً در مورد زن که مدام تلاش می کند به آن چیزی که می خواهد برسد بدون این که کاری انجام بدهد.

■ این خودگویی های ذهنی بازیگرها باعث می شود که عملاً ما هیچ بازی از بازیگرها نبینیم و این نمایش متکی بر دیالوگ صرف باشد، تماشاگر از یک جایی به بعد منتظر عمل فیزیکی از بازیگران است!...

مسئله این است که تلاش گروه بر نشان دادن تصویری است که در خلال روایت در ذهن تماشاچی مبهم می شود، بله اگر ما به این کار از منظر یک نمایش رئالیستی صرف نگاه کنیم انتقاد شما درست است. ما قرارداد بسته ایم که تمام نمایش خودگویی ذهنی باشد، اگر تماشاگرها منتظر حرکت و یا بازی و عمل فیزیکی از بازیگران بوده اند و با ما همراه نشده اند، احتمالاً ما موفق نبودیم.

■ در صحنه هایی از نمایش یکی از سه بازیگر روایت ذهنی خودش را بیان می کند و دو بازیگر دیگر مشغول پرداختن به کار خودشان هستند، اما بعضی از قسمت ها این اتفاق نمی افتد، یعنی سکون و سکوت را از دو بازیگر دیگر شاهدیم. این عدم هماهنگی دلیل خاصی دارد؟

ما در جشنواره دانشجویی سال ۸۱ تجربه ای را از اجرای این نمایش داشتیم که به خاطر نقش خیلی (به نظر خودمان) موفق نبودیم. این اجرا اصلاحاتی رویش انجام و یک سری چیزهایی هم به آن اضافه شده است. این قراردادی است که آن زمان به ذهنمان رسید. بعد فهمیدیم که تماشاچی می تواند با این مسئله کنار بیاید که هنگام روایت ذهنی یک نفر بازیگران دیگر در صحنه به کار خودشان برسند. این مسئله در بیشتر صحنه ها تمام و کمال رعایت شده به جزیکی دو مورد که شکست زمانی اتفاق می افتد.

جلال تجنگی متولد ۱۳۵۴ است و از دانشگاه سینما تئاتر مدرک کارشناسی ارشد ادبیات نمایشی اخذ کرده است. وی تا به حال ۸ نمایش را به صحنه برده است. وی سال ۷۸ با اجرای «ته جاده» به تالار مولوی آمد و همچنین سال ۷۹ و ۸۰ در سالن شماره ۲ تئاتر شهر «باران بر بام» را کار کرد. تجنگی طی سال های اخیر در حوزه های اجرایی تئاتر و جشنواره های مختلف کار کرده است.

■ فکر نمی کنید اگر بستر اجتماعی و تاریخی از نمایش حذف می شد هیچ لطمه ای به کار نمی خورد؟

خب قابلیت شعر به قدری نبود که بشود تنها رویش کار کنیم. اضافه شدن بستر تاریخی - اجتماعی مثل جنگ شش روزه ژوئن ۱۹۶۷ در کنش شخصیت ها و واکنش هایشان مهم است. آدم ها از این جنگ متأثر شده اند. ما می توانیم اثرات آن را در رفتار دوگانه کافه چی ببینیم. درواقع این خشونت باعث شده که فضای آرام و مهربانانه ای که میان مردم وجود داشت از بین برود. ما در صحنه هایی می بینیم که کافه چی چه رفتار متضادی با زن و مرد دارد. نهایت تلاش این بود که در وهله اول خط اصلی از بین نرود. یعنی آن شاعرانگی کار غلبه نکند تا با قصه ای روبه رو نشویم. این قصه باید از یک نقطه به سرانجام می رسید و نباید می گذاشتیم که بازی روایی این معادله را به هم بزند. پس شاعرانگی وجهی از کار است.

■ در طراحی صحنه از سه آینه استفاده کردید. این نشانه شناسی آدم را یاد فضایی می اندا خت که زمانی به شعر برخی از شاعران معاصر به کار برده می شد، اما حالا دیگر کارکرد خودش را از دست داده است...

در مورد آینه ها ما کارکرد را ناخودآگاه در حین نمایش تعریف می کنیم. اینها همه خودگویی دارند. حضور عنصری مثل آینه که بازیگرها می توانند تصویرخودشان را درآن ببینند و حرف بزنند یک چیز کاملاً ضروری و استفاده بجایی است. اگر بخواهیم از زاویه دیگری هم به قضیه نگاه کنیم می توانیم به بحث همذات پنداری تماشاچی با بازیگر هم اشاره کنیم. تماشاچی ها خودشان را در آینه می بینند و هر کدام می توانند خود را جای بازیگران نمایش قرار بدهند. آنها احساس می کنند که فرقی با افراد روی سن ندارند.

■ در مورد فنجان قهوه چطور؟ زن و مرد با انزجار خاصی با فنجان قهوه بازی می کنند که گاهی باعث آزار مخاطب هم می شود، یعنی از این که سرنوشت شان به یک فنجان بستگی دارد راضی نیستند؟

روایت این دوشخصیت براساس حرف های پیرزن شکل گرفته است. فنجان قهوه و تمام این نشانه ها مستقیماً در زندگیشان تأثیر می گذارد. مرد همیشه از کنار این قضایا بی تفاوت عبور کرده است اما این بار چون حرف پیرزن در مورد بلیت شانس او درست است، ناگزیر است به او اعتماد کند. دقیقاً از دومین فالی که پیرزن برای مرد می گیرد، ردپای شعر قبانی دیده می شود. فنجان قهوه برای هر دو شخصیت شروع کننده تقدیرشان بود.

■ از موسیقی در کارتان استفاده کرده بودید. البته صحنه های خوبی را برای پخش آن انتخاب نکرده بودید اما نکته مثبتی که وجود داشت پیش زمینه بودن موسیقی بود...

دقیقاً هدفمان این بوده که موسیقی قسمتی از ذهن ما را درگیر کند و صحنه قسمتی دیگر را. موسیقی در خدمت اثر است. قرار است موسیقی صحنه را تکمیل کند و مکمل اثر باشد.

■ در مورد شخصیت پردازی زن فالگیر هم کمی توضیح بدهید. وی با این که حضور فیزیکی ندارد اما شخصیت پررنگی دارد و تماشاگر می تواند به راحتی در ذهن خودش او را بسازد، حتی حضورش از کافه چی مؤثرتر است.

پیرزن کسی است که شرایط ویژه و تازه ای را برای زن و مرد به وجود آورده است. او دقیقاً یک آدم معمولی است که به خاطر پیشگویی هایش برای زن و مرد و به تبع آن برای تماشاچی هم مهم می شود. درواقع پیرزن شروع کننده یک نقطه رازآلود است.

کارگاه نقد

نگاهی به اجرای تلویزیونی نمایش تبرئه شده

لحن خبری دوربین

[هاتف جلیل زاده]

نمایش تبرئه شده که طی شب های گذشته از شبکه چهارم پخش شد، دربرگیرنده نکاتی قابل اشاره است. اول، این که نمایش با عنوان تله تئاتر معرفی می شود و مخاطب انتظار دیدن نمایش تلویزیونی را دارد درحالی که صرفاً با تصاویر ضبط شده از صحنه روبه رو می شود!

دوم این که دوربین در ارائه تصاویر صحنه لحن کاملاً خبری دارد و نه هنری. به تعبیری ما با گزارشی از صحنه روبه رو می شویم که انگار اتفاق، رویداد، یا مسئله هنری با اجتماعی را مطرح می کند. لحن شناسی بیان هنری یکی از مقوله های مهم است و درواقع کارکردهای بیان بصری همواره در ترکیب بندهای تصویری بیانی دارای گفتمان خاص خود است. این نمایش پیش از این در تئاتر شهر به کارگردانی منیژه محامدی روی صحنه رفت. این بار در تلویزیون شاهد کارگردانی مسعود ساکت اف و اجرای تصویری آن بودیم.

با این حال آنچه از بیان تصویری می بینیم، حذف بسیاری موارد قصه، درام، اتمسفر و چشم انداز دیداری صحنه است. به تعبیری قصه کامل ضبط نشده است. همچنین صحنه تئاتر با لوکیشن ته تئاتر فرق دارد. این امر باعث می شود که عمق و میزانسن صحنه در نگاه دوربین، کامل به تصویر درنیاید. به تعبیری شاهد صحنه هایی هستیم که همواره خالی از عمق و پرسپکتیو است؛ در صحنه ای دوربین از سه شخصیت می گذرد، به شخصیت پیرمرد و پیرزن قصه می رسد، آنها وقتی دیالوگ های صحنه ای را بر زبان می آورند، به هیچ وجه ما را با بیانی تله تئاتری روبه رو نمی کنند. این بیان شانسانه اجرا در صحنه را دارد، برای بیان تلویزیونی مناسب نیست. قصه تئاتر تبرئه شده به ماجرای اعدام در ایالات متحده امریکا می پردازد.

افراد زندانی منتظر اعدام هستند، اما وقتی با تصاویر ضبط شده آنها روبه رو می شویم، انگار با تصاویر گزارشی از یک زندان برخورد می کنیم. به تعبیری لحن دوربین در ارائه این تصاویر ما را به یاد گزارش از مکانی مانند زندان می اندازد. یکی دیگر از موارد قابل اشاره در اجرای صحنه بحث جندصدایی است که کارگردان صحنه ای بر آن تأکید داشته است. این امر اگرچه دراجرای صحنه ای صددرصد پیاده نشده اما در اجرای تلویزیونی به کلی از بین رفته است.

نوبت دوم

آگهی مزایده حضوری

سازمان خدمات موتوری شهرداری اصفهان در نظر دارد جهت فروش تعدادی از ماشین آلات مازاد بر نیاز و مقداری لوازم اسقاطی ماشین آلات از طریق مزایده حضوری اقدام نماید.

متقاضیان شرکت در مزایده می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر تا ده روز پس از درج آگهی به جز ایام تعطیل در ساعات اداری به دفتر این سازمان واقع در خیابان سروش، خیابان مصلی، روابط عمومی سازمان مراجعه و یا با شماره تلفن ۴۴۵۶۰۶۰-۰۳۱۱ تماس حاصل نمایند.

سازمان خدمات موتوری شهرداری اصفهان

۱۰۰

آگهی فروش

شرکت عمران و مسکن شمال در نظر دارد تعداد محدودی از واحدهای ویلائی و آپارتمانی خود را به صورت قطعی و فروش با شرایط استثنایی در نمک آبرود، گلسار رشت، شهر آسر رامسر و خزر شهر جنوبی و نوار ساحلی بابلسر بفروش برساند. از متقاضیان دعوت می گردد جهت کسب اطلاعات بیشتر به دفاتر زیر مراجعه و یا با تلفن های مشروحه ذیل تماس حاصل نمایند.

۱- تهران: شهرک قدس (غرب)-خیابان سیمای ایران-پلاک ۱۴۰ - دفتر فروش تلفن های ۸۸۰۸۹۳۳۸-۰۲۱ و ۰۹۱۲۲۳۰۴۰۳۲
۲- نمک آبرود: چالوس کیلومتر ۱۲ جاده چالوس-تنکابن- شهر توریستی نمک آبرود-دفتر مرکزی شرکت عمران و مسکن شمال تلفنهای ۱۵ الی ۰۱۲-۰۹۱۲۱۶۱۶۲۰ و ۰۹۱۲۱۸۲۳۳۰
۳- رشت: رشت-گلسار دفتر گیلان تلفن: ۰۱۳۱۷۷۳۴۵۹۸
۴- رامسر: دفتر فروش تلفن: ۰۱۹۲۵۴۲۸۰۹۲ و ۰۱۹۲۵۲۲۷۱۲۰
۵- بابلسر: دریا کنار (دفتر بابلسر) تلفن: ۰۱۱۲۵۲۲۲۷۶۲ و ۰۱۱۲۵۲۲۲۸۱۳

شرکت عمران و مسکن شمال (سهامی خاص)

آگهی مناقصه عمومی
دو مرحله‌ای
نوبت دوم

شرکت آب و فاضلاب جنوب شرقی استان تهران

کارفرما: شرکت آب و فاضلاب جنوب شرقی استان تهران
موضوع: انجام خدمات امور مشترکین و پاسخگویی مراجعین، صدور صورتحساب آب بها، قرائت کنتور و توزیع قبوض
برآورد اولیه: ۳،۷۲۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال
مدت: یک سال شمسی
مهلت دریافت اسناد: ۱۰ روز پس از انتشار آگهی
مهلت تحویل اسناد: ۸۷/۵/۲۶
تاریخ بازگشایی مرحله اول: ۸۷/۵/۲۸
مبلغ سپرده شرکت در مناقصه: ۱۷،۶۶۰،۰۰۰ ریال
محل دریافت و تحویل اسناد: ورامین، مجتمع ادارات، خیابان دولت، شرکت آب و فاضلاب جنوب‌شرقی استان تهران، امور بازرگانی و قراردادها، تلفن: ۱۵-۳۲۷۰۰۱۰-۰۲۹۱
هزینه درج آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

«تلفن ۱۲۲ | بنای شهرستان کرج پل ارتباطی با مردم»

آگهی تجدید مناقصه عمومی
یک مرحله‌ای
(شماره ۷۵/الف ج/۸۷)
نوبت اول

شرکت آب و فاضلاب غرب استان تهران در نظر دارد انجام امور خدماتی (نظافت و آبدارخانه، فضای سبز و باغبانی) خود را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید.
مدت اجرای پروژه: ۷ (هفت) ماه شمسی می‌باشد.
مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۷۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال به صورت واریز نقدی به حساب شرکت و یا چک بانکی تضمین شده و یا ضمانتنامه بانکی می‌باشد.
مهلت تحویل اسناد مناقصه: تا ساعت ۱۳ روز چهارشنبه مورخ ۸۷/۵/۳۰ و محل تحویل اسناد اداره دبیرخانه شرکت آب و فاضلاب غرب استان تهران می‌باشد.
تاریخ بازگشایی پاکات: ساعت ۱۴/۱۵ روز چهارشنبه مورخ ۸۷/۵/۳۰ خواهد بود.
به پیشنهادهای فاقد امضا، مشروط، مخدوش و پیشنهاداتی که بعد از انقضا مدت مقرر واصل شود، مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.
هزینه درج دو نوبت آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.
سایر اطلاعات و جزئیات مربوط در اسناد مناقصه مندرج است.
داوطلبان می‌توانند به منظور دریافت اسناد مناقصه حداکثر ظرف مدت یک هفته از انتشار آگهی نوبت دوم با در دست داشتن معرفینامه به امور بازرگانی و قراردادهای شرکت آب و فاضلاب غرب استان تهران واقع در کرج، انتهای بلوار شهید چمران، ساختمان شماره یک، طبقه همکف مراجعه نمایند.
تلفن تماس امور بازرگانی و قراردادها: ۲۲۴۴۷۹۶-۰۲۶۱

شرکت آب و فاضلاب غرب استان تهران (سهامی خاص)

«تلفن ۱۲۲ | بنای شهرستان کرج پل ارتباطی با مردم»

آگهی مناقصه عمومی
دو مرحله‌ای
(شماره ۷۴/ش ع/۸۷)
نوبت اول

شرکت آب و فاضلاب غرب استان تهران در نظر دارد خرید و تحویل ۸۲۴ عدد اتصالات چدنی در سایزهای مختلف را از محل طرح‌های عمرانی از طریق مناقصه عمومی از تولیدکنندگان و فروشندگان واجد شرایط خریداری نماید.
مدت تحویل: از تاریخ انعقاد قرارداد به مدت ۴ ماه تعیین می‌گردد.
برنده مناقصه بر مبنای قیمت ردیف‌های پیشنهادی و با توجه به اولویت‌های فنی تعیین خواهد شد.
مبلغ تضمین شرکت در مناقصه ۱۸۱،۵۰۰،۰۰۰ ریال می‌باشد که می‌بایستی به صورت واریز نقدی یا ضمانتنامه بانکی باشد.
به پیشنهادهای فاقد سپرده و کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن ترتیب اثر داده نخواهد شد.
تاریخ بازگشایی پاکات ساعت ۱۱:۱۵ روز سه‌شنبه مورخ ۸۷/۵/۲۹ خواهد بود.
هزینه درج دو نوبت آگهی در روزنامه به‌عهده برنده مناقصه می‌باشد.
سایر اطلاعات و جزئیات مربوط در اسناد مناقصه مندرج است.
به پیشنهادهای فاقد امضا، مخدوش و پیشنهاداتی که بعد از انقضا مدت تسلیم پیشنهاد واصل شود مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.
داوطلبان می‌توانند به منظور دریافت اسناد مناقصه حداکثر ظرف مدت یک هفته از انتشار نوبت دوم آگهی با در دست داشتن معرفینامه به اداره دبیرخانه شرکت آب و فاضلاب غرب استان تهران واقع در کرج، انتهای بلوار شهید چمران، ساختمان شماره یک، طبقه همکف مراجعه نمایند.
تلفن تماس با امور بازرگانی و قراردادها: ۲۲۴۴۷۹۶-۰۲۶۱
مهلت تحویل اسناد مناقصه تا ساعت ۱۰ روز سه‌شنبه مورخ ۸۷/۵/۲۹ و محل تحویل اسناد اداره دبیرخانه شرکت آب و فاضلاب غرب استان تهران می‌باشد.

شرکت آب و فاضلاب غرب استان تهران (سهامی خاص)

آگهی مزایده

شرکت نفت پارس

شرکت نفت پارس در نظر دارد اقلام ضایعاتی ذیل را از طریق مزایده به فروش برساند:
۱- لوازم برقی، اداری، صنعتی (شامل: لوازم کامپیوتر، ماشین حساب، انواع گوشی تلفن و ابزار آلات)
۲- انواع ورق حلب چاپدار و بدون چاپ
۳- پودر پاراگل و پسکوژل
۴- انواع کابل‌های ضایعاتی برق، شیرآلات فلنجی و فلنج، سیم و لوله مسی، استیل (شامل سیم و غیره)
۵- انواع لاستیک‌های مستعمل خودرو
۶- انواع پمپ و الکتروموتور کولر و صنعتی
از علاقمندان دعوت می‌شود جهت کسب اطلاعات بیشتر و دریافت فرم شرکت در مزایده از تاریخ نشر آگهی طی مدت ۱۰ روز (به غیر از پنجشنبه‌ها و ایام تعطیل) از ساعت ۸ صبح الی ۱۱ به پالایشگاه این شرکت واقع در کیلومتر ۲۲ جاده مخصوص کرج، واحد فروش ضایعات مراجعه نمایند.

نوبت دوم

آگهی مناقصه عمومی

شرکت سنگ آهن مرکزی ایران

شرکت سنگ آهن مرکزی ایران - بافق در نظر دارد انجام خدمات نظافت و آبدارخانه‌های خود را به پیمانکار واجد صلاحیت از طریق مناقصه عمومی واگذار نماید.
متقاضیان می‌توانند از تاریخ نشر آگهی نوبت اول به مدت ۱۰ روز با واریز مبلغ پانصد هزار ریال به حساب جاری ۱۰۸۰ نزد بانک ملی آهنشهر اقدام و جهت دریافت اوراق مناقصه به آدرس: یزد، بافق، شرکت سنگ آهن مرکزی ایران، واحد امور پیمانکاران مراجعه و یا جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۴۲۵۴۳۶۶-۴۲۵۴۴۶۶-۰۳۵۲ تماس حاصل نمایند. ضمناً هزینه درج آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

۱۰۰